

Wyrok z 26 października 2005 r., [K 31/04](#)
**OGRANICZENIA DOSTĘPU DO DOKUMENTÓW KOMUNISTYCZNYCH
 ORGANÓW BEZPIECZEŃSTWA**

Rodzaj postępowania: kontrola abstrakcyjna Inicjator: Rzecznik Praw Obywatelskich	Skład orzekający: pełny skład	Zdania odrębne: 0
--	---	-----------------------------

Przedmiot kontroli	Wzorce kontroli
Niektóre przepisy ustawy z 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu ograniczające dostęp do zasobu archiwalnego Instytutu Pamięci Narodowej, w związku z art. 3 ustawy z 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (zakres kognicji sądów administracyjnych)	Zasada proporcjonalności Zasada równości i zakaz dyskryminacji Prawo do sądu i zakaz zamykania drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności i praw Ochrona prywatności Prawa jednostki odnoszące się do dotyczących jej urzędowych dokumentów i zbiorów danych [Konstytucja: art. 30, art. 31 ust. 3, art. 32, art. 45 ust. 1, art. 47, art. 51 ust. 3 i 4, art. 77 ust. 2]

W dziedzinie dostępu obywateli do informacji o działaniach organów bezpieczeństwa państwa komunistycznego do 1989 r. w zwalczaniu opozycji demokratycznej i Kościoła oraz o inwigilacji życia społecznego przez te organy przy pomocy tajnych współpracowników podstawowe znaczenie mają dwie ustawy: z 11 kwietnia 1997 r. o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944-1990 osób pełniących funkcje publiczne (dalej: ustawa lustracyjna) oraz z 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (dalej: ustawa o IPN). Ustawa lustracyjna była już wielokrotnie przedmiotem zasadniczych rozstrzygnięć Trybunału Konstytucyjnego (orzeczenia w sprawach [W 5/93](#), [K 39/97](#), [K 24/98](#), [P 3/00](#), [SK 28/01](#), [K 7/01](#), [K 11/02](#), a także – omówione osobno – orzeczenia w sprawach [SK 10/99](#) i [K 44/02](#)). Ustawa o IPN była natomiast badana przez TK w niniejszej sprawie po raz pierwszy.

Do zadań IPN należy przechowywanie i badanie m.in. dokumentów organów bezpieczeństwa państwa wytworzonych i gromadzonych od 22 lipca 1944 r. do 31 grudnia 1989 r. Dostęp do tych dokumentów nie jest powszechny. Pomijając dostęp związany z prowadzeniem postępowań uregulowanych innymi ustawami (np. ustawą lustracyjną) i wykonywaniem obowiązków służbowych, można wskazać kilka kategorii osób uprawnionych – według stanu prawnego przed wejściem w życie niniejszego wyroku TK – do informacji o treści wspomnianych dokumentów.

Pierwsza kategoria to „pokrzywdzeni”. W myśl art. 6 ustawy o IPN pokrzywdzonym w rozumieniu tej ustawy jest osoba, o której komunistyczne „organy bezpieczeństwa państwa” zbierały informacje na podstawie celowo gromadzonych danych, w tym w sposób tajny. Pokrzywdzonym nie jest jednak osoba, która następnie została funkcjonariuszem, pracownikiem lub współpracownikiem owych organów. W razie

śmierci pokrzywdzonego jego uprawnienia przysługują „osobie najbliższej” w rozumieniu kodeksu karnego. Definicja „organu bezpieczeństwa państwa” wynika z enumeratywnego wyliczenia w art. 5 tej ustawy szeregu jednostek organizacyjnych, które w przeszłości były szczególnie odpowiedzialne za łamanie praw człowieka.

Osoba zaliczona do kategorii pokrzywdzonych ma szereg uprawnień. Pokrzywdzonemu udziela się, na jego wniosek, informacji o dotyczących go, posiadanych i dostępnych, dokumentach (art. 30 ust. 1 ustawy o IPN). Ma on prawo do informacji o istnieniu w archiwum Instytutu dotyczących go dokumentów i o sposobie uzyskania w nie wglądu (art. 31 ust. 1), a także do otrzymania kopii takich dokumentów (art. 31 ust. 2). Pokrzywdzony ma również prawo poznania nazwisk oraz dalszych danych osobowych funkcjonariuszy, pracowników i współpracowników organów bezpieczeństwa państwa, którzy zbierali i oceniali dane o nim lub którzy prowadzili tych współpracowników (art. 32 ust. 1). Może on załączać do zbioru dotyczących go dokumentów własne uzupełnienia, sprostowania, uaktualnienia, wyjaśnienia oraz dodatkowe dokumenty lub ich kopie, z tym że dane już zawarte w dokumentach przechowywanych przez IPN nie ulegają zmianie (art. 33 ust. 1). Pokrzywdzony jest wreszcie uprawniony: do zwrotu przedmiotów, które w momencie utraty stanowiły jego własność lub były w jego posiadaniu, jeżeli znajdują się w archiwum Instytutu Pamięci (art. 33 ust. 4); do anonimizacji dotyczących go danych (art. 34 ust. 1); do zastrzeżenia, że dotyczące go dane osobowe niepodlegające anonimizacji nie będą udostępniane w celach badawczych przez określony czas, jednak nie dłużej niż przez 90 lat od daty ich wytworzenia (art. 37 ust. 1).

Druga kategoria osób uprawnionych to funkcjonariusze, pracownicy i współpracownicy komunistycznych organów bezpieczeństwa. Osoba należąca do tej kategorii ma prawo uzyskania informacji o dotyczących jej dokumentach, po uprzednim złożeniu Instytutowi oświadczenia o fakcie swojej służby, pracy lub współpracy z tymi organami (art. 35 ust. 2). Funkcjonariusze i pracownicy mają także prawo do uzyskania kopii świadectwa służby albo pracy oraz kopii opinii o służbie albo o pracy (art. 35 ust. 1).

Inna kategoria to osoby, które za zgodą Prezesa IPN mogą uzyskać wgląd w dokumenty zawierające dane o pokrzywdzonych lub osobach trzecich – w niezbędnym zakresie i w sposób nienaruszający praw tych osób – w celu prowadzenia badań naukowych (art. 36 pkt 5).

W związku z praktyką stosowania ustawy o IPN, i w świetle argumentów zawartych we wniosku Rzecznika Praw Obywatelskich w niniejszej sprawie, należy także wyróżnić kategorię osób niewspomnianą wprawdzie w ustawie, ale mającą zasadnicze znaczenie z punktu widzenia kierunku wniosku Rzecznika: chodzi o osoby, które występują z pytaniem, czy są pokrzywdzonymi, lecz – z różnych powodów – nie otrzymują odpowiedzi pozytywnej, a zatem nie uzyskują informacji o dotyczących ich dokumentach ani wglądu do tych dokumentów.

Ustawa o IPN w art. 39 pozwala na wyodrębnienie w ramach Instytutu tajnego zbioru dokumentów, do których dostęp jest wyłączony dla osób uprawnionych na podstawie przepisów wzmiankowanych wyżej. Mianowicie Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szef Agencji Wywiadu lub Minister Obrony Narodowej może „zastrzec”, na czas określony, że do pewnych dokumentów nie może mieć dostępu żadna inna osoba poza wyznaczonymi przez nich przedstawicielami, jeżeli jest to konieczne dla

bezpieczeństwa państwa. Zastrzeżenie to nie ogranicza dostępności tajnego zbioru dla sądu lustracyjnego i rzecznika interesu publicznego w postępowaniach lustracyjnych.

Z art. 43 ustawy o IPN – także kwestionowanego w niniejszej sprawie – wynika, że postępowanie w sprawach uregulowanych w ustawie prowadzi się według przepisów kodeksu postępowania administracyjnego, z wyłączeniem prawa zaskarżenia do sądu administracyjnego spraw określonych w art. 39 ustawy o IPN (dotyczących zbioru tajnego).

We wniosku do TK Rzecznik zakwestionował niektóre, jego zdaniem nadmierne, podmiotowe i przedmiotowe ograniczenia wynikające z cytowanych wyżej przepisów ustawy o IPN, zarzucając niezgodność z podanymi na wstępie przepisami Konstytucji.

ROZSTRZYGNIĘCIE

1. Art. 30 ust. 1 oraz art. 31 ust. 1 i 2 ustawy o IPN w związku z art. 6 ust. 2 i 3 tej ustawy oraz w związku z art. 3 ustawy z 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi w zakresie, w jakim pozbawiają osoby zainteresowane inne niż pokrzywdzony prawa do uzyskania informacji o dotyczących ich, posiadanych i dostępnych, dokumentach oraz o sposobie uzyskania w nie wglądu, są niezgodne z art. 47 oraz art. 51 ust. 3 i 4 Konstytucji.

2. Art. 33 ust. 1 ustawy o IPN w związku z art. 6 ust. 2 i 3 oraz z art. 36 i art. 43 zdanie pierwsze tej ustawy oraz w związku z art. 3 ww. ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi w zakresie, w jakim pozbawia osoby zainteresowane inne niż pokrzywdzony prawa załączenia do zbioru dotyczących ich dokumentów własnych uzupełnień, sprostowań, uaktualnień, wyjaśnień oraz dokumentów lub ich kopii, jest niezgodny z art. 47 oraz art. 51 ust. 3 i 4 Konstytucji.

3. Art. 35 ust. 2 ustawy o IPN jest niezgodny z art. 47 oraz art. 51 ust. 3 i 4 Konstytucji.

4. Art. 36 ustawy o IPN (prawo wykorzystywania danych o pokrzywdzonych i osobach trzecich przez organy władzy publicznej oraz inne instytucje i osoby w zakresie i celach określonych w tym przepisie) oraz art. 43 zdanie pierwsze tej ustawy (stosowanie przepisów kodeksu postępowania administracyjnego) w związku z art. 3 ww. ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi są zgodne z art. 30, art. 31 ust. 3, art. 32, art. 45 ust. 1, art. 47 oraz art. 51 ust. 3 i 4 Konstytucji.

5. Art. 39 ust. 2 i 4 ustawy o IPN (wyodrębnienie i szczególna ochrona zbioru tajnego, objęcie tajemnicą państwową faktu zastrzeżenia dokumentów wchodzących w skład tego zbioru) jest zgodny z art. 51 ust. 3 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji oraz z art. 51 ust. 4 Konstytucji.

6. Art. 43 zdanie drugie ustawy o IPN w związku z art. 39 tej ustawy (wyłączenie skargi do sądu administracyjnego w sprawach dotyczących zbioru tajnego) jest zgodny z art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji.

GŁÓWNE TEZY UZASADNIENIA

1. Nie jest rzeczą Trybunału Konstytucyjnego dokonanie oceny, czy ustawowa definicja „pokrzywdzonego” (art. 6 ustawy o IPN) oraz ustawowe określenie katalogu jego praw są satysfakcjonującym spełnieniem celu wskazanego w preambule ustawy („zadośćuczynienie przez nasze państwo wszystkim pokrzywdzonym przez państwo łamiące prawa człowieka”). Nie ulega jednak wątpliwości, że samo zbieranie informacji o osobach przez organy bezpieczeństwa państwa na podstawie celowo gromadzonych danych, w tym w sposób tajny, jest taką cechą istotną, która różnicuje tę grupę w stosunku do innych kategorii osób, przede wszystkim ze względu na opresyjny, często też represyjny charakter działań podejmowanych wobec pokrzywdzonych. Nie można zatem uznać, że samo istnienie odrębnego, szczególnego statusu osób pokrzywdzonych stanowi naruszenie równości i dyskryminację w rozumieniu art. 32 Konstytucji.
2. Nie jest uzasadniony pogląd, że wydanie przez IPN zaświadczenia, iż określona osoba nie jest pokrzywdzonym w rozumieniu ustawy, jest równoznaczne z urzędowym stwierdzeniem, że osoba ta była funkcjonariuszem, pracownikiem lub współpracownikiem organów bezpieczeństwa państwa (por. art. 6 ust. 3 ustawy o IPN). Nieuznanie osoby zainteresowanej za pokrzywdzonego może bowiem świadczyć przede wszystkim o tym, że w archiwach IPN nie ma o tej osobie „informacji zbieranych na podstawie celowo gromadzonych danych, w tym w sposób tajny”. Tego rodzaju sytuacja powinna być odzwierciedlona w odpowiednim dokumencie wydanym osobie zainteresowanej, tak aby nie było wątpliwości, że właśnie brak dokumentów jest wyłącznym powodem odmowy. W razie zaś innych przyczyn odmowy konieczne jest zajęcie przez IPN stanowiska merytorycznego w formie umożliwiającej zaskarżenie do sądu administracyjnego.
3. Z samej istoty prawa do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji), którego elementem jest prawo do rzetelnego procesu, wynika pełna dostępność stanowiących podstawę ustaleń dokumentów zarówno dla osoby skarżącej, jak i dla sądu. Dotyczy to w szczególności dokumentów badanych przez IPN w postępowaniu o przyznanie statusu pokrzywdzonego.
4. Natura postępowania administracyjnego, a taki charakter ma postępowanie przed IPN, zakłada w polskim systemie organizacji wymiaru sprawiedliwości kontrolę nad administracją ze strony wyspecjalizowanego sądownictwa administracyjnego. Zarzut, że kontrola sądu administracyjnego nad postępowaniem wszczętym na wniosek osoby ubiegającej się o przyznanie statusu pokrzywdzonego ma charakter kontroli formalnej, bez możliwości weryfikowania prawdziwości czy fałszywości dokumentów, i w związku z tym nie może być uznana za realizację konstytucyjnego prawa do sądu (art. 45 ust. 1 oraz art. 77 ust. 2 Konstytucji), traci znaczenie wobec treści punktów 1, 2 i 3 sentencji niniejszego wyroku, stwierdzających niekonstytucyjność tych przepisów ustawy, które uzależniają zrealizowanie prawa dostępu do dokumentów i prawa do sprostowania informacji od wcześniejszego uzyskania statusu pokrzywdzonego.
5. Konstytucyjne prawo dostępu do urzędowych dokumentów i zbiorów danych odnosi się wyłącznie do dokumentów i zbiorów dotyczących danej osoby (art. 51 ust. 3) – tych, których obiektem jest właśnie ta osoba. Omawiane prawo nie przysługuje zatem osobom wskazanym w art. 35 ust. 2 ustawy o IPN w odniesieniu do dokumentów czy

zbiorów danych wytworzonych przez te osoby osobiście lub z ich udziałem w związku z pełnieniem zadań funkcjonariusza, pracownika albo współpracownika organów bezpieczeństwa państwa.

6. Ustawa o IPN nie definiuje pojęcia współpracownika organów bezpieczeństwa państwa ani samego terminu „współpraca”. Pojęcie współpracy z organami bezpieczeństwa państwa zostało natomiast zdefiniowane w ustawie lustracyjnej (art. 4 ustawy z 11 kwietnia 1997 r. o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944-1990 osób pełniących funkcje publiczne; por. także punkt 2 wyroku TK z 10 listopada 1998 r., [K 39/97](#)). Prawomocne ustalenia sądu lustracyjnego co do faktu współpracy bądź jej wykluczenia muszą być uznane za wiążące dla wszystkich innych organów państwa, w tym także dla IPN i kontrolującego go sądu administracyjnego, w szczególności przy ustalaniu okoliczności wymienionych w art. 6 ust. 3 ustawy o IPN. W przeciwnym wypadku mielibyśmy do czynienia z groźnym dla porządku prawnego zjawiskiem dwoistości ocen tych samych zdarzeń, okoliczności czy cech w przestrzeni prawa publicznego, na które nie ma miejsca w demokratycznym państwie prawnym (art. 2 Konstytucji).
7. Zasadniczym celem ustawy lustracyjnej (powołanej w tezie 6) nie jest ocena i następnie stwierdzenie prawdomówności osób składających oświadczenia lustracyjne. Celem tym jest bowiem ujawnienie faktu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944-1990 bądź ustalenie braku takiej pracy, służby lub współpracy. Chodzi o to, aby osoby będące w przeszłości funkcjonariuszami, pracownikami i współpracownikami organów bezpieczeństwa państwa ujawniały – w imię transparentności życia publicznego – fakt służby, pracy lub współpracy, a także o usunięcie niebezpieczeństwa związanego np. z szantażem, który mógłby być użyty wobec tych osób ze względu na nieujawnione fakty z przeszłości. Sankcja w postaci zakazu pełnienia pewnych funkcji i stanowisk przez określony czas w przypadku złożenia nieprawdziwego oświadczenia lustracyjnego jest natomiast jednym ze środków realizacji tego zasadniczego celu ustawy.
8. Wynikające z art. 35 ust. 2 ustawy o IPN wymaganie złożenia Instytutowi „oświadczenia o fakcie współpracy” – w celu uzyskania informacji o dotyczących jej dokumentach przez osobę, która nie była funkcjonariuszem ani pracownikiem organów bezpieczeństwa państwa, a zarazem nie ma statusu pokrzywdzonego – stanowi niezgodne z art. 31 ust. 3 Konstytucji ograniczenie zagwarantowanego w art. 51 ust. 3 Konstytucji prawa dostępu każdego do dotyczących go urzędowych dokumentów i zbiorów danych. W pewnych wypadkach wymaganie to w ogóle znosi możliwość zrealizowania tego prawa; jest tak wówczas, gdy osoba nieubiegająca się o przyznanie jej statusu pokrzywdzonego jednocześnie w swoim najgłębszym przekonaniu, uzasadnionym indywidualnym doświadczeniem, nie uważa się za tajnego współpracownika i tym samym nie chce i nie może złożyć oświadczenia, o jakim mowa w art. 35 ust. 2 ustawy o IPN (trzeba przy tym pamiętać, że archiwa IPN zawierają materiały i dokumenty, które były gromadzone w zasadzie bez jakiegokolwiek podstawy prawnej, a wielokrotnie w sposób przestępczy). Nie ma również żadnej konieczności, w świetle art. 31 ust. 3 Konstytucji, żądania oświadczenia o współpracy z organami bezpieczeństwa państwa w sytuacji, gdy osoba zainteresowana nie neguje faktu takiej współpracy. Niedopuszczalną grą z obywatelem jest ponadto testowanie za pomocą

oświadczenia przewidzianego w art. 35 ust. 2 ustawy o IPN prawdomówności, która może być następnie wymagana i weryfikowana na gruncie ustawy lustracyjnej.

9. Brzmienie art. 51 ust. 4 Konstytucji, inaczej niż w przypadku art. 51 ust. 3, nie zawiera upoważnienia do ustawowego ograniczenia wskazanego w nim prawa. Nie oznacza to jednak, że art. 31 ust. 3 Konstytucji nie ma w ogóle zastosowania w zakresie wynikającego z art. 51 ust. 4 Konstytucji prawa do informacji zawartych w archiwum IPN. Ze względu na podwójny charakter gromadzonych w tym archiwum dokumentów i danych – będących nie tylko informacjami o osobie, lecz zarazem dokumentami o charakterze historycznym, zawierającymi wiedzę o rodzajach i metodach działania organów bezpieczeństwa totalitarnego państwa – nie może wchodzić w grę ich usunięcie (por. art. 33 ust. 1 zdanie drugie ustawy o IPN).
10. Konstytucyjne prawo do żądania sprostowania oraz usunięcia informacji nieprawdziwych, niepełnych lub zebranych w sposób sprzeczny z ustawą (art. 51 ust. 4 Konstytucji), będące nawiązaniem do zagwarantowanego w art. 47 Konstytucji prawa do prywatności i jego rozwinięciem, nie może być ograniczone ustawowo do kategorii osób pokrzywdzonych w rozumieniu ustawy o IPN. Na gruncie art. 31 ust. 3 należy uznać, że żaden interes państwa nie może sankcjonować i usprawiedliwiać zachowywania w urzędowych dokumentach i zbiorach danych informacji nieprawdziwych, niepełnych czy zebranych w sposób sprzeczny z ustawą.
11. Konstrukcja punktu 1 niniejszego wyroku nie eliminuje wskazanych w nim przepisów z systemu prawnego, lecz – nie uszczuplając w niczym dotychczasowych praw osób pokrzywdzonych i osób im najbliższych – stwarza warunki do bezpośredniego zastosowania art. 51 ust. 3 Konstytucji do pozostałych osób uprawnionych na podstawie tego przepisu (z zastrzeżeniem przedmiotowego wyłączenia przewidzianego w art. 39 ustawy o IPN – por. punkty 5 i 6 sentencji wyroku oraz tezy 12 i 13). Zrealizowanie tego prawa nie wymaga specjalnych procedur: do czasu ustanowienia odpowiednich regulacji prawnych dostęp do informacji na podstawie art. 51 ust. 3 Konstytucji może być zrealizowany w postaci analogicznej do tej, jaką przyjęto w przypadku osób uznanych za pokrzywdzone, uprawnionych do wglądu do dokumentów w trybie art. 30 ust. 1 i art. 31 ust. 1 ustawy o IPN. Zrealizowanie tego prawa przez inną osobę niż pokrzywdzony będzie więc polegać na uzyskaniu informacji o dotyczących jej, posiadanych i dostępnych, dokumentach oraz o sposobie uzyskania w nie wglądu. Nie ma natomiast analogii w zakresie tych uprawnień wiążących się z pozycją pokrzywdzonego określoną w ustawie, które nie wynikają z art. 51 ust. 3 Konstytucji, a więc prawa do otrzymania kopii dokumentów, do zwrotu przedmiotów, do anonimizacji danych oraz do dokonywania zastrzeżeń danych osobowych niepodlegających anonimizacji.
12. Unormowana w art. 39 ustawy o IPN instytucja zastrzeżenia dostępu do określonych dokumentów jedynie dla kręgu wskazanych w tym przepisie organów państwa stanowi wprawdzie poważne ograniczenie realizacji prawa określonego w art. 51 ust. 3 Konstytucji, jednak konieczność wskazania terminu ważności zastrzeżenia, łagodząca skutki tego ograniczenia, przesądza o tym, że nie zachodzi naruszenie istoty prawa w rozumieniu art. 31 ust. 3 Konstytucji. Badane ograniczenie jest przy tym podyktowane względem na dobro wspólne i bezpieczeństwo wszystkich obywateli oraz ma istotne znaczenie dla funkcjonowania demokratycznego państwa.

13. Kwestionowane wyłączenie skargi do sądu administracyjnego (art. 43 zdanie drugie ustawy o IPN) dotyczy jedynie samego zastrzeżenia dostępu do dokumentów w myśl art. 39 ust. 1 tej ustawy, w wyniku którego następuje przesunięcie objętych tą decyzją kategorii dokumentów do wyodrębnionego, tajnego zbioru (art. 39 ust. 2), oraz decyzji Prezesa Instytutu zatwierdzającej lub uchylającej zastrzeżenia dostępu do tych dokumentów. Jako takie, wyłączenie to nie narusza konstytucyjnego prawa do sądu (art. 45 ust. 1) ani konstytucyjnego zakazu zamknięcia drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności i praw (art. 77 ust. 2 Konstytucji).

Przepisy Konstytucji

Art. 2. Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej.

Art. 30. Przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela. Jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych.

Art. 31. [...] 3. Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw.

Art. 32. 1. Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne.
2. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiejkolwiek przyczyny.

Art. 45. 1. Każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd.

Art. 47. Każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym.

Art. 51. [...] 3. Każdy ma prawo dostępu do dotyczących go urzędowych dokumentów i zbiorów danych. Ograniczenie tego prawa może określić ustawa.

4. Każdy ma prawo do żądania sprostowania oraz usunięcia informacji nieprawdziwych, niepełnych lub zebranych w sposób sprzeczny z ustawą.

Art. 77. [...] 2. Ustawa nie może nikomu zamykać drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw.